

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ד, 2014
מספר השאלון: 223,030201

תולדות עם ישראל

לבתי ספר עצמאיים

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון	—	תולדות עם ישראל במאות י"ח-כ'	—	(18x4)	—	72 נקודות
פרק שני	—	חורבן יהדות אירופה	—	(18x1)	—	18 נקודות
פרק שלישי	—	מושגים	—	(2x5)	—	10 נקודות
				סה"כ	—	100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון — תולדות עם ישראל במאות י"ח-כ' (72 נקודות)

ענה על ארבע מהשאלות 1-6 (לכל שאלה — 18 נקודות).

1. עולם הישיבות במאה ה-20

במהלך המאה ה-20 נאלץ עולם הישיבות להתמודד עם טלטלות רבות, אך הצליח לשרוד.

התקיימה בו ההבטחה האלוקית "כי לא תִשָּׁכַח מפי זרעו" (דברים ל"א, כ"א).

א. תאר קושי אחד של ישיבת נובהרדוק בזמן מלחמת העולם הראשונה או לאחריה ואת דרך ההתמודדות של הישיבה עם קושי זה. (7 נקודות)

ב. תלמידי ישיבת מיר הצליחו לשרוד במלחמת העולם השנייה.

תאר שלוש מן ההתרחשויות שסייעו להשרדותה של הישיבה. (8 נקודות)

ג. ציין שמות של שלוש ישיבות שנוסדו בארצות-הברית במאה ה-20. (3 נקודות)

2. המאבק של החת"ם סופר ושל הרש"ר הירש בהשכלה וברפורמה

א. הצג שלוש פעולות של המשכילים או הרפורמים שגרמו לפגיעה רוחנית קשה ביהדות גרמניה או הונגריה. (6 נקודות)

ב. תאר שתי פעולות שבאמצעותן נאבקו החת"ם סופר וממשיכי דרכו בהשכלה וברפורמה. (6 נקודות)

ג. תאר שתי פעולות שבאמצעותן נאבק הרש"ר הירש ברפורמה. (6 נקודות)

3. העלייה הראשונה והשנייה

א. באיזו תקופה הייתה העלייה הראשונה, ובאיזו תקופה הייתה העלייה השנייה?

הצג את צורת ההתיישבות האופיינית לכל עלייה. (3 נקודות)

ב. הצג את המניע הרעיוני של העולים בכל אחת מן העליות, והצג מניע נוסף לכל עלייה. (9 נקודות)

ג. תאר שני קשיים שעמדו לפני העולים בעלייה הראשונה או בעלייה השנייה (תוכל לכתוב

על שני קשיים מכל עלייה, או על קושי בעלייה הראשונה וקושי בעלייה השנייה); ואת דרכי

ההתמודדות של העולים עם אחד הקשיים שתיארת. (6 נקודות)

4. תקופת המנדט

- א. תאר בקצרה את הרקע לפרסום של "הספר הלבן הראשון" (1922) ושל "הספר הלבן השני" (1930), והצג את עיקרי הדברים שנכתבו בכל אחד מן הספרים. (10 נקודות)
- ב. מה הייתה התגובה של היישוב היהודי לאחר הפרסום של כל אחד מן הספרים הלבנים? (סך הכול – שתי תגובות). (4 נקודות)
- ג. ציין שמות של שני מוסדות שפעלו בהנהגת היישוב היהודי בתקופת המנדט, והצג את פעילותם המרכזית. (4 נקודות)

5. יהדות ארצות-הברית

- א. תאר שניים מן הקשיים הכלכליים או החברתיים של המהגרים היהודים שהיגרו לארצות-הברית בסוף המאה ה-19 ובתחילת המאה ה-20, והצג את דרכי התמודדותם עם אחד הקשיים שהצגת. (10 נקודות)
- ב. פרט שלוש פעולות שנקטו יהודי ארצות-הברית בסוף המאה ה-19 ובמהלך המאה ה-20 כדי לעזור ליהודים שהתגוררו מחוץ לארצות-הברית. (8 נקודות)

6. מדינת ישראל בעשור הראשון לקיומה

- א. תאר שלושה קשיים בתחום הכלכלה, הדיור והחינוך שהתעוררו בתהליך קליטת העולים במדינת ישראל בשנות ה-50 (קושי אחד בכל תחום). (8 נקודות)
- ב. הצג בעיה בתחום הביטחון שמדינת ישראל נאלצה להתמודד עמה בשנות ה-50 בחזית מול סוריה או בחזית מול ירדן.
- תאר שתי התפתחויות בחזית מול מצרים שהובילו למבצע סיני. (6 נקודות)
- ג. ציין שתי תוצאות של מבצע סיני. (4 נקודות)

פרק שני — חורבן יהדות אירופה (18 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 7-8.

7. א. הצג שלושה צעדים שנקטו הנאצים נגד יהודי גרמניה בשנים תרצ"ג-תרצ"ז (1933-1937).
הסבר את מטרת הנאצים בצעדים אלה.
(9 נקודות)
- ב. הצג שתי פעולות שנקטו הנאצים נגד יהודי גרמניה בשנת תרצ"ח (1938).
בחר בפעולה אחת מן הפעולות שהצגת והסבר את השינוי לרעה במדיניות האנטי-יהודית שבא לידי ביטוי בפעולה זו. (9 נקודות)
8. א. תאר את תהליך ההשמדה ההמונית של יהודי ברית המועצות שהחל בקיץ תש"א (1941).
(6 נקודות)
- ב. מדוע חל שינוי לרעה במצבם של יהודי הונגריה דווקא באביב תש"ד (1944)?
תאר את תהליך ההשמדה של יהודי הונגריה. (8 נקודות)
- ג. במהלך המלחמה היו כמה ניסיונות להציל את יהודי הונגריה.
תאר ניסיון הצלה אחד שנעשה על ידי יהודים וניסיון הצלה אחר שנעשה על ידי חסידי אומות העולם. (4 נקודות)

פרק שלישי — מושגים (10 נקודות)

כתוב בקצרה על חמישה מן המושגים ומן השמות 9-16 (לכל מושג — 2 נקודות).

9. המגיד ממזריטש	13. פולמוס אוגנדה
10. "אור ישראל"	14. ועד הצירים
11. עלילת דמשק	15. יבסקציה
12. "אליאנס"	16. מרד גטו ורשה

בהצלחה!